

Stichting Nationaal Blindenmuseum

Terugblik op 2017

Inleiding

Het is een bijzonder jaar geweest. We kregen namelijk de gelegenheid gedurende een paar weken te ervaren hoe het is een representatief deel van onze collectie uit te stallen en dit aan bezoekers te tonen. In deze terugblik vertellen we hier meer over. Eerst sluiten we aan bij enige onderwerpen die in 2016 aan de orde zijn geweest.

Collectie van Jaap van Lelieveld

Jaap van Lelieveld (op 9 december 2015 op 59-jarige leeftijd overleden) heeft een flinke verzameling reliëfwerk nagelaten. Via zijn weduwe is deze in 2016 bij ons museum terechtgekomen.

In 2017 hebben we de inventarisatie van de bijna 300 onderdelen kunnen afronden. De voorwerpen zelf zijn in hiertoe aangeschafte dozen opgeslagen. De informatie over het reliëfwerk hebben we op onze website gepubliceerd.

Ook voor het reliëfwerk dat we al bezaten hebben we afsluitbare dozen gekocht. De zware houten moederkaarten en een metalen drukplaat konden we hier echter niet in kwijt.

Uitbreiding collectie

Ook in dit verslagjaar hebben we weer materiaal aangeboden gekregen ter aanvulling van onze collectie, onder meer een woordenboek Duits-Russisch in braille, twee cassetterecorders en een digitaal schrijfapparaat voor communicatie tussen een doofblinde en een ziende persoon. Zelf hebben we gereageerd op een advertentie waarin bladmuziek in braille werd aangeboden. Een leverancier van geavanceerde hulpmiddelen heeft ons behalve enkele optische hulpmiddelen een aantal oude leesregels geschonken van een soort die we nog niet hadden.

We hebben aan het eind van het verslagjaar ook een bandrecorder gekregen waarmee banden op een lage snelheid kunnen worden afgedraaid. Ook hier zijn we heel blij mee, omdat de bandrecorders die we reeds bezaten hierin niet voorzagen.

Een heel bijzonder voorwerp hebben we ontvangen van een van de bezoekers van de proeftentoonstelling. Het is een tekst in braille. De brailletekens hebben evenwel niet de vorm van puntjes, maar van gaatjes, als pons gaatjes. Een vel met gaatjes leg je op een textielen ondergrond met relatief lange vezels. Op voorwaarde dat de vezels naar links wijzen komen ze door de gaatjes van het vel papier heen wanneer je er van links naar rechts met de vingers overheen schuift. De vezels vervangen dan als het ware de braillepuntjes.

Deze tekst stamt uit de zeventiger jaren van de twintigste eeuw. We moeten nog op zoek naar nadere informatie over dit product.

Niet alles wat we in onze collectie opnemen is een noodzakelijke of gewenste aanvulling. Vooral ten aanzien van lectuur in braille accepteren of werven we ook wel om te voorkomen dat bruikbare, unieke boeken of uitgaven van bladmuziek worden weggegooid. Wij bewaren deze voorwerpen totdat we iemand vinden die ze kan gebruiken.

Inventarisbeschrijving, digitalisering

Naast het inventarisatiewerk ten aanzien van de reliëfcollectie, hebben we de nieuwe aanwas beschreven en de informatie op de website bijgewerkt.

Onderwijl werd er doorgedaan met het overtuigen van braillestukken. Dit jaar ging het om onder meer jaarverslagen van de Haagsche Blindenvereniging (1944 en later) en notulen van ledenvergaderingen van de Afdeling Leiden van de R.K. Blindenbond 'St.-Odilia' (tussen 1960 en 1970). De digitale bestanden worden in 2018 gepubliceerd.

Interviews

Volgens plan zijn er twee interviews afgenomen en gepubliceerd. Het ene omvat het verhaal van een vrouw die met haar zusje in Grave als interne leerling op het blindeninstituut voor meisjes onderwijs heeft gevolgd. Het andere laat over de ervaringen van een vrouw lezen die als externe leerling het blindeninstituut in Huizen heeft bezocht. Zij heeft later zelf blinde en slechtziende kinderen lesgegeven.

Er is nog een derde interview afgenomen. Dit zal pas in 2018 worden gepubliceerd.

Contacten met andere musea

Het in 2016 uitgestelde overleg met het Nationaal Onderwijsmuseum heeft in 2017 plaatsgevonden. Tijdens dit overleg konden we over onze eerste ervaringen met onze proeftentoonstelling vertellen. Onze gesprekspartner, de directeur van genoemd museum, gaf te kennen dat hij er een voorstander van was dat alle museale voorwerpen die met blinden en slechtzienden te maken hebben bij één organisatie zou worden geconcentreerd, in ieder geval op het niveau van tentoonstelling. Hij zei ruim 100 voorwerpen te bezitten die voor bruikleen aan ons in aanmerking zouden komen. Op dit aanbod hebben wij uiteraard instemmend gereageerd. Afsproken is dat het Nationaal Onderwijsmuseum de voorwerpen eerst zal beschrijven, waar nodig met onze hulp. We hebben al gezien dat er voorwerpen bij zijn die wij graag aan het publiek zouden presenteren.

Proeftentoonstelling

Half september hebben we van de directeur van de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) het aanbod gekregen dat we gedurende een paar weken een vlakbij onze Ermelose opslag- en beheerruimte gelegen vergaderzaal mochten gebruiken voor het inrichten van een tentoonstelling. Hiervoor zou hij geen kosten in rekening brengen. Bij eventuele herhaling zouden we wel huur moeten betalen. Op dat moment waren we ons aan het voorbereiden op de onderbouwing van een subsidieverzoek met het oog op financiering van ons werk. Omdat we ons konden voorstellen dat ervaringen met een tentoonstelling invloed konden hebben op onze toekomstplannen, besloten we er geen gras over te laten groeien en lieten we drie weken in november voor ons vastleggen.

We gaven de tentoonstelling meteen het kenmerk proef mee; per slot van rekening hadden we nog nooit groot uitgepakt en wisten we dat de voorbereidingstijd te kort was. In het verlengde hiervan besloten we het bezoek te reguleren, zowel door mensen specifiek uit te nodigen als door af te spreken wanneer mensen zouden komen. Op die manier konden we steeds beklemtonen dat het om een proef ging en konden we voorkomen dat er te veel bezoekers tegelijk waren. Verdeeld over negen dagen hebben we 34 bezoekers rondgeleid, van wie er 10 blind, 6 slechtziend en 18 goedziend waren.

We hadden de bezoekers wat te geven; dat hoopten we; dat is ook gebleken. Waar we niet op hadden gerekend was dat bezoekers iets zouden meebrengen. Eerder in dit verslag hebben we de

schenking van het gaatjesbraille al vermeld. Er waren ook bezoekers die informatie meebrachten. Soms ging het om persoonlijke ervaringen met het (soort) voorwerp dat men te zien kreeg. Andere keren konden bezoekers ons vertellen waartoe een bepaald voorwerp diende waarvan wij de functie nog niet hadden achterhaald.

We hebben vastgesteld dat de keuze voor een persoonlijke rondleiding vrijwel door alle bezoekers als positief werd beoordeeld. Daarom willen we op die weg doorgaan, ondanks het feit dat we hebben ervaren dat die persoonlijke aanpak voor de rondleider behoorlijk vermoeiend is. Voor de bezoekers trouwens ook, nemen we aan.

De proef was geslaagd, konden we veilig concluderen. We hadden iets te bieden dat belangstelling oogstte. Ook wisten we wat we de volgende keer anders moesten doen. De volgende keer ...

We hadden nog maar genoeg geld om een half jaar de huur van onze opslag- en beheerruimte te betalen. We moesten hard aan de slag om financiële middelen te krijgen om dat te kunnen laten doorgaan. Door de ervaringen met de proeftentoonstelling waren we ook gemotiveerd om te zien of we geld konden krijgen voor een vaste tentoonstellingsruimte.

Bestuur en vrijwilligers

In het verslagjaar bestond het bestuur uit de volgende personen:

- de heer L.F. Meijer, voorzitter;
- mevrouw C.C. Leenders-Meijer, secretaris-penningmeester;
- de heer A.J. van der Waals.

Als bestuur hebben we in het verslagjaar eenmaal vergaderd. Het bestuurlijk overleg heeft voor het overige per telefoon en e-mail plaatsgevonden.

Op 30 januari is het bestuur aanwezig geweest bij de afscheidsbijeenkomst voor Co van Elsacker, onze oud-penningmeester. Hij was op 22 januari op 93-jarige leeftijd overleden.

De volgende personen hebben in het verslagjaar tijd, energie en vaardigheid ter beschikking gesteld van onze stichting:

- de heer R.J. Aaldenberg;
- mevrouw A.M. Brouwer;
- de heer H.J. van Duin;
- mevrouw H. Halfwerk-Tip;
- mevrouw K.D. Labooy-Koole;
- mevrouw L. Wijntje-van Dijk.

Wij zijn deze vrijwilligers zeer erkentelijk voor het werk dat zij voor ons museum hebben verricht. In het bijzonder danken we mevrouw Halfwerk en de heer Aaldenberg voor hun grote inzet ten behoeve van de proeftentoonstelling.

Tot slot bedanken wij de mensen die een financiële bijdrage aan ons werk hebben gegeven.

Februari 2018.